

## **Bildiri: Vizesiz Dolaşımın Şartları Ödünsüz Fakat Adil Olmalıdır**

*19 Mart 2009*

Avrupa, 1990'lı yıllarda köklü bir değişim geçirdi. Kıtanın doğusunda komünist diktatörlükler yerini demokrasi ve piyasa ekonomisine bırakırken, Avrupa bir bütün olarak yeniden büyümeye başladı. Siyasal alanda sağlanan yeniden birleşme, sınır kontrollerinin ortadan kaldırılmasını beraberinde getirdi. Bugün itibariyle Schengen Bölgesi, Orta Avrupa'nın büyük bir kısmını kapsıyor.

Aynı dönem içerisinde, Batı Balkan ülkelerinin vatandaşlarının tecrübeleri ise daha farklıydı. Yugoslavya dağılmış; savaş, zorunlu göç ve ekonomik güçlükler gündelik hayatın bir parçası haline gelmişti. Yaptırımlar başarısızlıkla sonuçlandı ve silah, uyuşturucu ve insan kaçakçılığı faaliyetlerinde artış gözlemlendi. 1997 yılında kaosa sürüklenen Arnavutluk vatandaşlarının durumunun, diğer ülkelerin vatandaşlarına göre belki biraz daha iyi olduğundan bahsedebiliyorduk olsak bile Balkanlar, dış gözlemciler nazarında göçmen sorunu ve suç oranıyla doğrudan ilintili bir coğrafya olarak konumlanmayı sürdürdü. Böyle bir ortamda sınırların kapatılması ve vize düzenlemeleri sonucu seyahat kısıtlamalarının getirilmesi AB ülkelerince gerekli görüldü. Fakat sınırlamalar olmadan seyahat etmeye alışmış Yugoslav vatandaşları için uygulamaya konulan yeni düzenlemeler kısıtlayıcı bir unsur da teşkil ediyordu.

Bugün itibariyle Balkanlar bir değişim sürecinden geçiyor. Kosova'daki son bölgesel savaşın üzerinden on yıl geçti. Güvenlik ve yargı alanında yapılan reformlar suçluların hareket alanını daralttı. 1997 yılında yabancı askerler güvenliği sağlamak amacı ile Arnavutluk'ta konuşlandırılmışken, 2009 yılında Arnavutluk'un NATO'ya üye olduğunu görüyoruz. Bosna'daki 10,000 askerlik barış kuvvetleri gücü ise dünyadaki barış hareketi görevlerine örnek teşkil etmeye devam ediyor.

Şunu söyleyebiliriz ki Balkanların güvenlik ithal eden bir bölgeden güvenlik ihraç eden bir bölge konumuna evrilmesi, AB Schengen Vize rejiminin de yeniden gözden geçirilmesini gerektiriyor. Bu rejim, çok farklı koşullar altında uygulamaya konulmuştu fakat bugün, bu koşulların değişiminden bahsedebiliyoruz. Peki ya rejimin kendisi bu değişimden ne kadar etkilenecek?

Son yirmi yıldır Arnavutlar, Boşnaklar, Makedonlar, Karadağlılar, Kosovalılar ve Sırpalar, 1970 ve 1980'lerin Yugoslavya'sında olduğu gibi, Avrupa'da da vizesiz, serbestçe gezebilmenin hayalini kurdular. Bugün bu vizyon gerçeğe dönüşebilir.

AB, bu yönde ümit verici adımlar attı. Batı Balkan ülkelerinin Schengen Beyaz Listesi'ne girebilmesi için yerine getirmesi gereken 50 koşul belirledi. Bölgedeki gelişimi daha yakından izleyebilmek için uzman heyetlerini bölgedeki ülkelere gönderdi. Sonuç olarak vizesiz, serbest dolaşım için top şu aşamada Balkan siyasetçilerde. Siyasetçilerin başarısı, aynı zamanda AB'nin de başarısı olacaktır.

Fakat AB'nin belirlediği koşulları yerine getirmek o kadar da kolay olmayabilir. Bu koşulların gerçekleştirilmesi, harcanacak para ve gayretle paralel. Dahası, bu koşulların gerçekleşmesi, sadece Batı Balkanları değil, tüm Avrupa'yı daha güvenli hale getirecek. Yani daha iyi korunan sınırlara, yeniden düzenlenen sığınma politikalarına, kopyalanması imkansız pasaportlara ve Avrupa hukuku çerçevesinde hareket edebilecek polis kuvvetlerine sahip olmak her ülkeye fayda sağlayacak düzenlemeler. Organize suç ve yasa dışı göçe karşı verilecek en iyi savaş ise işbirliği ile mümkün.

Biz, AB ve Balkanlarda yaşayan insanların güvenliğini artıracak AB-odaklı değişikliklerin Balkan ülkeleri tarafından gerçekleştirilmesine olanak sağlayacak vize serbestleştirilmesi sürecini destekliyoruz. Bize göre bu süreç, ayrıca AB reformlarının Balkan ülkelerinde de desteklenmesi ve AB'nin bölgedeki güvenilirliğinin artması açısından da önem arz ediyor.

Bu vesile ile Batı Balkan ülkelerinin liderlerini, gerekli reformları gerçekleştirmeye davet ediyoruz. Sivil toplum dünyasının bölgedeki faaliyetlerini artırması ve gelişmelere ışık tutması sevindirici bir gelişmedir. AB ise gerekli koşulları yerine getirmek için emek harcayan ülkeleri ödüllendirmeyi ertelememelidir. AB politikalarından ödün vermemeli, fakat adil yaklaşımını da ihmal etmemelidir.

**Giuliano Amato**, Beyaz Liste Projesi Danışma Kurulu Başkanı, İtalyan Eski Başbakanı ve Eski İçişleri Bakanı

**Misha Glenny**, "McMaifa: Sınırları Olmayan Suç" ve Balkanlar üzerine diğer pek çok kitabın yazarı

**Heather Grabbe**, Genişlemeden Sorumlu Avrupa Komisyonu Kıdemli Danışmanı

**Gerald Knaus**, ESI Başkanı

**Ivan Krastev**, Liberal Stratejiler Merkezi Başkanı, Bulgaristan

**Radmila Sekerinska**, Makedonya Avrupa Entegrasyonu Milli Konseyi Başkanı ve Makedonya Eski Başbakanı

**Otto Schily**, Almanya İçişleri Eski Bakanı

**Alexandra Stiglmayer**, Beyaz Liste Projesi Başkanı, ESI Kıdemli Analisti

*Robert Bosch Vakfı tarafından desteklenen ESI Beyaz Liste Projesi'nin amacı vize serbestleşmesi sürecinin başarıyla gerçekleşmesini sağlamaktır.*